

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3017/2019. (I. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	124
3018/2019. (I. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	128
3019/2019. (I. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	130
3020/2019. (I. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	134
3021/2019. (I. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	136
3022/2019. (I. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	142
3023/2019. (I. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	147
Helyesbítés		152

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3017/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítélete, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.104/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók, egy természetes személy és egy, az előbbi természetes személy egyszemélyi tulajdonában álló gazdálkodó szervezet – közös jogi képviselőjük (Kikindai Ügyvédi Iroda, 1055 Budapest, Szent István körút 17. II/10.) útján – 2018. június 8-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2018. július 25-én benyújtott indítvány-kiegészítésükben kérték a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítélete, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.104/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleményük szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XV. cikk (1) bekezdésével, a XX. cikk (1) bekezdésével, a XXI. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, valamint 28 cikkével. Emellett az indítványozók kérték a jogerős bírósági ítéletek végrehajtásának felfüggesztését.
- [2] 2. Az indítványozók felperesként vettek részt egy perben, melynek tárgya kártérítés volt. A per alapjául szolgáló tényállás szerint az alapeljárás I. és II. rendű alperesei, vagyis egy sportszolgáltatással foglalkozó gazdálkodó szervezet, valamint Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzata 2007-ben megállapodást kötöttek egymással, mely szerint a II. kerületi önkormányzat a tulajdonában álló Marczibányi téri sportcentrumot 20 év határozott időtartamra ezen gazdálkodó szervezet – sport célú – hasznosításába és üzemeltetésébe adja. A gazdálkodó szervezet e megállapodás alapján fejlesztéseket hajtott végre, melynek eredményeképpen – jelenleg is – tenisz- és labdarúgópályákat üzemeltet. A sportcélú hasznosítás zaj- és fényhatásokkal jár, melyek az indítványozók életére, illetve mindennapi tevékenységére zavarólag hatnak. Emiatt az indítványozók keresetet nyújtottak be a Budapesti II. és III. Kerületi Bírósághoz, melyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 100. §-a és 339. § (1) bekezdése alapján kártérítés egyetemleges megfizetésére kérték kötelezni az alpereseket, mivel érvelésük szerint az alperesek jogellenes magatartása folytán a felperesek által tulajdonolt Marczibányi téri ingatlanok tényleges értékcsökkenése következett be. A felperesek szerint a teniszlabdák folyamatos pattogása, a sportolók kiabálása, a pályák melletti reflektorok esti fényhatása, a sportpályák fölél télen felhúzott sátrak miatti kilátási lehetőség csökkenése, a romló közbiztonság, a megnövekedett forga-

lom és a nehezebb parkolási lehetőségek miatt ingatlanuk értéke ténylegesen csökkent, melynek mértéke az általuk felkért magánszakértő véleménye szerint az ingatlanok értékének 27%-a.

- [3] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása értelmében az alapeljárásban az elsőfokú bíróság a kereseti igényeket nem találta megalapozottnak, mivel azt kellett vizsgálnia, hogy történt-e szükségtelen károkozás, ilyen pedig véleménye szerint nem történt. Rögzítette, hogy az önkormányzat semmilyen jogellenes magatartást nem tanúsított azzal, hogy egy sport célokra használt ingatlan egy gazdálkodó szervezet további sport célú üzemeltetésébe adott, míg e gazdálkodó szervezet tevékenységét azért nem találta jogellenesnek, mert az esetleges forgalomnövekedésből, parkolási nehézségekből, különösen pedig a sporttevékenységgel és a sportpályák üzemeltetésével együtt járó megnövekedett zaj- és fényhatásokból származó zavarás az ingatlan sportcélú rendeltetészerű használatából természetesen adódó mértéket nem lépte túl.
- [4] A felperesek fellebbezése folytán az alapügyben másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítéletével az elsőfokú bíróságnak az önkormányzat mint II. rendű alperes tekintetében hozott – a jogellenesség hiányára alapított – elutasító rendelkezését annak helyes indokaira tekintettel helyben hagyta, ezt meghaladóan, vagyis az I. rendű alperesre vonatkozóan azonban az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Utóbbi vonatkozásban azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan volt, ugyanis az elsőfokú bíróság nem tárta fel a döntéshez szükséges mértékben a tényállást, a zavarás szükségtelen mértékére mint szakkérdésre vonatkozóan ugyanis szakértőt kellett volna kirendelni, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem tette meg. Azt is kimondta, hogy amennyiben a szakértő – helyszíni mérések alapján, a jogszabályi zaj- és fénykibocsátási határértékeket figyelembe véve – a zavarás szükségtelen mértékét állapítaná meg, úgy az értékcsökkenés mértékének megállapításához ingatlanforgalmi szakértő kirendelésére is szükség van.
- [5] A megismételt elsőfokú eljárásban a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítéletével a későbbi indítványozó felperesek keresetét – immáron a sportszolgáltatást végző gazdálkodó szervezet vonatkozásában is – elutasította. A zavarás mértékének megállapítására kirendelt szakértő véleménye szerint a zaj- és fényhatások a környéken lakók és dolgozók számára zavaróak, ám e zavarás jogszerű, egyrészt ugyanis számszerűsíthető mértékére vonatkozóan nincsenek jogszabályi előírások, másrészt e hang- és fényhatások (a sportpálya nyitvatartási idejét is figyelembe véve) a helyszíni vizsgálat alapján nem haladják meg a városias környezetben elfogadott, sporttevékenység gyakorlásával együtt járó mértéket. A létesítmény használata összességében tehát rendeltetészerű, ráadásul az alperes minden tőle elvárható megtett a zavaró fény- és hanghatások csökkentésére, például fényterelőket szerelt fel. Mivel az ingatlan korábban is sporttelepként működött, az ingatlan-nyilvántartásban is ilyenként szerepel, és korábban is így volt feltüntetve, ezért az ingatlan használatával történő, szükségtelen mértékű zavarás az elsőfokú bíróság szerint nem valósult meg. Emellett a felperesek a forgalom növekedését, a parkolás nehezebbé válását, valamint a bűnözés mértékének növekedését sem tudták bizonyítani. Mivel a jogalap tekintetében a bíróság a keresetet elutasította, így az értékcsökkenés mértékének megállapítására sem rendelt ki ingatlanforgalmi szakértőt, ugyanis „önmagában az ingatlanok esetleges értékcsökkenése az alperes kártérítési felelősségét nem alapozza meg”.
- [6] A felperesek fellebbezése folytán a megismételt eljárásban másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet annak helyes indokaira tekintettel helyben hagyta. A felperesek azon hivatkozásával összefüggésben, mely szerint önmagában a zavarás ténye jogellenes lenne, így pusztán a zavarás megvalósulásával beállna az alperes gazdálkodó szervezet kártérítési felelőssége, leszögezte az ítélet indokolásában, hogy a Ptk. 100. §-a értelmében nem a zavarás önmagában, hanem a zavarás szükségessé meghaladó mértéke az, ami a kárfelelősséget – egyéb feltételek megvalósulása esetén – megalapozhatja. Szintén a felperes hivatkozásával szemben a másodfokú bíróság azt mondta ki, hogy a zavarás szükségessége vagy szükségtelensége olyan jogkérdés, melyet nem a szakértőnek, hanem – a szakértői véleményeket is értékelve – a bíróságnak kell megítélnie, mégpedig a felek mindegyikének jogos érdekei figyelembe vétele alapján. E körben hivatkozott a bírói gyakorlatra, mely szerint „a Ptk. 100. §-ában foglalt szükségtelen zavarás tilalma viszonylagos. A szükséges, illetve a szükségtelen zavarás tényét a felek jogos érdekeinek összemérése eredményeként lehet megítélni, a szükségképpen ellentétes érdekek összevetése után lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy mi a zavarásnak az a mértéke, amelyet a sérelmet szenvedett fél még tűrni tartozik és ehhez képest a jogsértés megvalósult-e vagy sem. (BDT.2003.785., BDT 2015.3393.)” Mivel összességében a felperesek nem tudták bizonyítani, hogy az ingatlan korábbi rendeltetésével megegyező, azzal együtt járó tevékenységek szükségtelen mértékű zavarást valósítottak volna meg, az elsőfokú bíróság okszerűen jutott arra a követ-

keztetésre, hogy a sporttelep üzemeltetése a zavarás szükségtelen mértékét nem érte el, továbbá ennek alapján megalapozottan mellőzte – mint szükségtelent – az ingatlanforgalmi szakértő kirendelését is.

- [7] A jogerős ítélettel szemben a felperesek felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, lényegében a korábbi fellebbezésükben foglalt indokokra hivatkozva, jogsértésként – határidőben – a régi Ptk. 100. §-ának sérelmét jelölve meg. A Kúria Pfv.III.20.104/2017/5. számú felülvizsgálati ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria egyetértett a Fővárosi Törvényszékkal abban, hogy nem önmagában a zavarás, hanem annak szükségtelen mértéke vizsgálendő, annak bizonyítása azonban a felperesek részéről sikertelen volt. E kérdés jogkérdés, melyet az eljáró bíróságnak kell mérlegelnie, melyet a másodfokú bíróság meg is tett, mégpedig a releváns tényállásnak az ügy eldöntéséhez szükséges mértékű feltárása alapján, a jogszabályok helyes értelmezésével. A felülvizsgálati határidőn túl előterjesztett kérelmeket mint elkésettet a Kúria érdemben nem vizsgálta.
- [8] 3. Az indítványozók ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítélete, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.104/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok szerintük ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XV. cikk (1) bekezdésével, a XX. cikk (1) bekezdésével, a XXI. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, valamint 28 cikkével.
- [9] A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó abban jelölte meg, hogy az eljárás nem fejeződött be észszerű határidőn belül, mivel az összességében 8 évig tartott, ráadásul egy „nem túl bonyolult ügyben”. Emellett a bíróságok pártatlanságát is megkérdőjelezte, azon indokkal, hogy azok szerinte a jogszabályokat rosszul, jogsértő módon értelmezték, vagyis „a jogalkalmazásuk és a jogértelmezésük során a józan ésszel ellentétesen, sőt a jogszabályokkal ellentétesen döntöttek”, véleménye szerint ugyanis a helyes, jogszerű jogértelmezés az lett volna, ha önmagában a zavarás ténye alapján megállapítják számára a kártérítést. A XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelme abban áll, hogy „a Kúria kreált okkal elutasította a felülvizsgálati kérelmet”.
- [10] A XIII. cikk szerinti tulajdonhoz való joguk az indítványozók szerint amiatt sérült, mert a magántulajdonuk értéke – állításuk szerint – csökkent. A XV. cikk szerinti diszkriminációtilalom, a XX. cikk szerinti testi és lelki egészséghez való jog, illetve a XXI. cikk szerinti egészséges környezethez való jogsérelmeként arra hivatkoztak, hogy a bíróságok „egy profitorientált cég működéshez való jogát előbbre helyezték az indítványozó jogainak, így a jogegyenlőség felborult”, továbbá a „bírói döntések alapján indítványozó életminősége hátrányosan megváltozott, testi és lelki egészsége is hátrányosan megváltozott, romlott, valamint az egészséges környezete hátrányosan átalakult”, illetve e körben részletezték a bírósági eljárásban is felhozott, általuk elszenvedett hátrányokat, melyek az állításuk szerinti megnövekedett zajjal, fényszennyezéssel, forgalomnövekedéssel, közbiztonságromlással és parkolási nehézségekkel állnak összefüggésben. Összességében az indítványozók szerint „a tárgyi ítéletek az eljárási szabályok lényeges megsértésével születtek, a bíróságok tévesen mérlegelték a bizonyítékokat, és ennek megfelelően mind a tényállás, mind az indoklás, valamint [a] jogkövetkeztetés kapcsán is téves döntést hoztak”.
- [11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [12] Az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek. Az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése a kisajátítás feltételeiről szól, így az nem hozható érdemi összefüggésbe az indítvány által állított sérelmekkel. Jelen ügyben nincs szó kisajátításról, így a tulajdon kivételesen, közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett történő kisajátítási lehetőségének a sérelme sem valósulhatott meg, e jogot a támadott bírósági ítéletek fogalmilag nem sérthették. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított diszkriminációtilalom és az állított jogsérelmek között nincs releváns, alkotmányjogilag értékelhető összefüggés; az indítvány sem e jog, sem a XIII. cikk (2) bekezdése, sem pedig a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatko-

zásában nem tartalmaz érdemi indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, vagyis a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltételnek. Végül az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményének megsértését állító indítványi elemmel összefüggésben az Alkotmánybíróság utal korábbi gyakorlatára, mely szerint az egyes ügyek befejezéséhez szükséges időtartam megállapítása alapvetően a bíróságok kompetenciájába tartozó törvényességi szakkérdés, melynek felülbírálatára fő szabály szerint az Alkotmánybíróság nem jogosult. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság már a 3174/2013. (IX. 17.) AB végzésben is megállapította, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is {lásd pl.: 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [63]} töretlen: „az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná). A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [13] Összességében az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói döntések alapjául szolgáló jogértelmezést, valamint a bíróságok által megállapított tényállást támadja. A panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz; az indítvány az ítéletek tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek sem. A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [14] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.II.21276/2011/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.345/2012/8. számú részítélete, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.G.II.24.668/2014/44. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.306/2016/5. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.104/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította. Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott ítéletek végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/984/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3018/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 10/A. § (4) bekezdése, 14/A. § (1) bekezdés *d*) pontja, 30. § (7a) bekezdése, 35/F. § (3) bekezdése, 35/H. § (1) bekezdése, 35/I. § (2) bekezdése, 35/J. § (2) bekezdése és 35/M. § (1) bekezdése, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 5. § (1) bekezdés *b*) pontja és (2) bekezdés *c*) pontja, 14. § *c*) pontja, továbbá 21. § (1) bekezdés *a*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (dr. Alexin Zoltán) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüatv.) 10/A. § (4) bekezdése, 14/A. § (1) bekezdés *d*) pontja, 30. § (7a) bekezdése, 35/F. § (3) bekezdése, 35/H. § (1) bekezdése, 35/I. § (2) bekezdése, 35/J. § (2) bekezdése és 35/M. § (1) bekezdése, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 5. § (1) bekezdés *b*) pontja és (2) bekezdés *c*) pontja, 14. § *c*) pontja, továbbá 21. § (1) bekezdés *a*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában általános jelleggel hivatkozik arra, hogy a támadott rendelkezések kapcsán felmerül az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének sérelme, amely szerint „Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, [...]”, továbbá sérül szerinte az Alaptörvény II. cikke, az emberi méltósághoz fűződő alapvető jog. Az indítványozó ugyanakkor nem fejt ki, hogy konkrétan az Eüatv. és az Infotv. egyes rendelkezéseit melyik Alaptörvényben biztosított jogába ütközőnek tartja, és miért.
- [3] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [4] Az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott követelményeknek.
- [5] Az indítványozó megjelölte bár az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, valamint az Eüatv. és az Infotv. azon rendelkezéseit, amelynek megsemmisítését kérte. Alkotmányjogi panasza nem tartalmaz azonban határozott kérelmet arra nézve, hogy az Eüatv., illetve az Infotv. egyes rendelkezéseit konkrétan az Alaptörvény mely rendelkezésébe ütközőnek tartja. Indítványában nincs így indokolás arra vonatkozóan sem, hogy az Eüatv. és az Infotv. rendelkezéseit miért tartja az Alaptörvényben biztosított jogába ütközőnek. Az alkotmányjogi panaszában nem fejtette tehát ki a támadott törvényi rendelkezések kapcsán konkrétan „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont].
- [6] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az indítványban kifejezetten meg kellett volna jelölni, hogy a támadott törvényi rendelkezések az indítványozó melyik alapvető jogát és miért sértik [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].

[7] Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az indítvány nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban foglaltaknak, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/753/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3019/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 606/B. § alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.1159/2017/7. sorszámú végzése, a Szegedi Ítéltábla Bf.III.306/2012/15. sorszámú ítélete, valamint a Kecskeméti Törvényszék 2.B.179/2011/123. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria 2018. január 15-én meghozott Bfv.II.1159/2017/7. sorszámú végzése, a Szegedi Ítéltábla 2012. október 16-án meghozott Bf.III.306/2012/15. sorszámú ítélete, valamint a Kecskeméti Törvényszék 2012. április 11-én meghozott 2.B.179/2011/123. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdésével, az I. cikk (1) bekezdésével, a II. cikkel, a III. cikk (1) bekezdésével, a IV. cikk (1)–(2) bekezdéseivel, a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseivel, a XXIV. cikk (1)–(2) bekezdéseivel, valamint a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseivel.
- [2] 1.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy büntetőeljárása során az elsőfokú ítéletet meghozó tanács elnöke a nyomozás során az indítványozó előzetes letartóztatásának egy éven túli meghosszabbítás tárgyában eljár. Ezért első fokon elfogultságot jelentett be, másodfokon pedig kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, amit az akkori jogértelmezés miatt elutasítottak. Álláspontja szerint ez abszolút kizárási ok lett volna az Alkotmánybíróság határozatai – különösen a 34/2013. (XI. 22.) és 21/2016. (XI. 30.) AB határozatok –, valamint a büntetőeljárásról szóló 1989. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) rendelkezései alapján.
- [3] Az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI. 30.) AB határozatában megfogalmazottakra tekintettel az indítványozó felülvizsgálati indítványt nyújtott be 2017 májusában indítványozva, hogy a Kecskeméti Törvényszék és a Szegedi Ítéltábla ítéletét helyezték hatályon kívül és rendelkezzenek új eljárás lefolytatásáról, a Kúria azonban elutasította a felülvizsgálati indítványt arra hivatkozással, hogy a 34/2013. (XI. 22) AB határozat az alkotmányos követelmény kötelező érvényesítését a határozat kihirdetését, vagyis 2013. november 22-ét követően megindított büntetőeljárások tekintetében írta elő, a 21/2016. (XI. 22.) AB határozatnak pedig nincs *ex tunc* hatálya.
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint arra tekintettel, hogy az alkotmányos követelményeknek nem megfelelő, az ügyben kizárással érintett bíró járt el, sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való joga. Az első fok hibáját a másodfok és a Kúria revíziója azért nem észlelhette, mert szűkítően értelmezik a törvényt. Hiába folyt le felülvizsgálati eljárás, a bíróságok nem tettek eleget az alkotmányos követelménynek, annak ellenére, hogy az alkotmányos követelmény visszamenőleges alkalmazásának az se lehet kivétele, hogy a másodfokon eljáró tanáccsal szemben nem áll fenn kizárási ok. A revíziót végző pont az alkotmányos követelményt nem vizsgálta, azaz, hogy a nyomozati szakban eljáró bíró a későbbiekben perbíró, vagyis az eljáró tanács elnöke.
- [5] Az, hogy a jogorvoslat nem érinti a már lezárt ügyeket, sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt egyenlő bánásmód elvét és a megkülönböztetés tilalmát.
- [6] Az a bíró, aki előzetes értékelés után meghosszabbítja a legszigorúbb kényszerintézkedést, perbíróként járva csak rendkívüli jellemként bírálja felül önmagát és látja be, hogy a vádindítvány benyújtása előtt akár rosszul mérlegelt. A pártatlanság alkotmányos követelménye mindig is fennállt. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdé-

se szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon intézzék. Megítélése szerint az eljáró hatóságok félreértelmezték és ezért szűkítőleg alkalmazták a sérelmezett szabályokat azon oknál fogva, hogy a leterhelt bíróságokra további terhet ne rójanak, az alkotmányos követelményi formában megállapított – a törvényből korábban hiányzó – abszolút kizárási okot visszamenőleg nem alkalmazzák, ez pedig alkotmányos és nemzetközi jogsértés.

- [7] 1.2. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján a régi Be. 606/B. § vonatkozásában előadta, hogy álláspontja szerint az, hogy az abban foglaltakat csak a 2016. november 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni, sérti az Alaptörvény II. cikkében megfogalmazott emberi méltósághoz való jogát, illetve a III. cikk (1) bekezdés szerinti megalázó büntetés tilalmát.
- [8] 2. A Kúria tájékoztatása szerint az indítványozó a Kúria Bfv.II.1159/2017/7. számú végzését 2018. február 23-án vette kézhez, míg a panaszt elkésetten, a 62. napon nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság főtítkára – az Abtv. 55. § (3) bekezdése alapján – felhívta az indítványozót igazolási kérelem előterjesztésére, illetve a határozott kérelem vonatkozásában hiánypótlásra. Az indítványozó igazolási kérelmében előadta, hogy rajta kívül álló, elháríthatatlan ok miatt nem tudott az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidőnek eleget tenni. Fogvatartottként, jogi ismeretek hiányában kellett alkotmányjogi panaszát összeállítania, amihez ügyvédi segítséget nem állt módjában igénybe venni, így a fogvatartás körülményei, a számítógép-hozzáférés, jogszabály tanulmányozás és szövegszerkesztés időbeli korlátozása megnehezítették számára az alkotmányjogi panasz megírását. A kapcsolattartás korlátozása és az intézeti – begyűjtő ládán keresztül történő – levelezési rendszer pedig a panasz határidőben történő postázását akadályozták meg. Hivatkozott arra, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben a levelezés nem személyesen történik, a leveleket intézeti ládában gyűjtik, így a levél fogvatartotti „feladása” és tényleges postázása között hosszabb időtartam is eltelhet, erre a fogvatartottnak nincs ráhatása. A határozott kérelem vonatkozásában a támadott bírósági döntéseknek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogba ütközését pontosította.
- [9] Az Ügyrend 28. § (6) bekezdése szerint az igazolási kérelem tárgyában – a főtítkár javaslatára – az Alkotmánybíróság egyesbírói eljárásban dönt. Az igazolási kérelmet méltányosan kell elbírálni. Tekintettel az igazolási kérelemben előadottakra és az azzal egyidejűleg előterjesztett hiánypótlásra, amely az indítványt elbírálásra alkalmassá tette, az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva a 2018. július 25-én meghozott végzésével az igazolási kérelmet elfogadta.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [11] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. E követelménynek nem felel meg az indítvány az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, IV. cikke, XV. cikk (1) és (2) bekezdései, illetve XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdései vonatkozásában, az indítványozó ugyanis nem indokolta érdemben ezen alaptörvényi rendelkezések sérelmét.
- [13] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog a közigazgatási hatósági eljárás és nem a bírósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések és a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés között így nincs összefüggés.
- [14] Az indítványozó hivatkozott továbbá arra is, hogy ügyében nemzetközi jogsértés történt és megjelölte az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdését. Nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát azonban csak az Abtv. 32. §

(2) bekezdésében foglalt személyi kör – az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa – indítványozhatja, arra az indítványozó nem jogosult.

- [15] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog vonatkozásában az alábbiakat állapítja meg. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. Jelen indítvány ugyanakkor nem vet fel sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést e körben.
- [16] Az Alkotmánybíróság a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatával az ügyek sokféleségét és a jogbiztonságot mérlegelve nem rendelte el a lezárt ügyek felülvizsgálatát, a határozat meghozatalakor jogerősen befejezett ügyek tekintetében e döntés nem hozott létre új jogorvoslati okot, és az alkotmányjogi panasz benyújtására rendelkezésre álló lejárt határidőket sem élesztette fel.
- [17] Az Alaptörvény 28. cikke értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik – az Alaptörvénnyel összhangban történő jogértelmezés megvalósulásának biztosítása pedig végső soron az Alkotmánybíróság feladata. Ennek keretében érdemben vizsgálhatja a bírói jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával {3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]}. Az Alaptörvény 28. cikkéből fakadóan a bíróságnak azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17], 20/2016. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [50]}, ha nem így tesz, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [18] Ezen alapjogi érintettség vizsgálata kiterjed az Alkotmánybíróság által meghatározott alkotmányos követelmények figyelembevételére és az azoknak megfelelő döntések meghozatalára is. Az alkotmánybírósági határozat rendelkező részébe foglalt alkotmányos követelmény a bíróságokra kötelező, és attól eltérő jelentést nem tulajdoníthatnak az adott jogszabályi rendelkezésnek {3355/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [12]–[13]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság a 25/2017. (X. 17.) AB határozatában a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban megfogalmazott az alkotmányos követelmény időbeli hatályával kapcsolatos értelmezés vonatkozásában a következőket mondta ki. „Az alkotmányos követelmény nem új szabály, hanem közvetlenül és egyértelműen az Alaptörvény valamely rendelkezésén alapuló, abban eleve benne rejlő helyes értelmezés, amelyet az Alkotmánybíróság csak felismer és kimond. [...] Az, hogy az Alkotmánybíróság a lehetséges jogértelmezések közül kiválasztja az alkotmányosat, azt is jelenti, hogy ez az értelmezés eleve adott volt, még akkor is, ha esetleg annak jogalkalmazói kimondására nem, vagy nem teljesen ilyen tartalommal került sor. Az alkotmányos követelmény megállapításával az Alkotmánybíróság nem új jogértelmezést határoz meg, ami korábban még nem létezett, erre nincs is lehetősége. Ugyanez igaz a kapcsolódó alapvető jog értelmezésére is, amelyre az Alkotmánybíróság visszavezeti az alkotmányos követelményt: az adott alapjog tartalma is adott, amit az értelmezés során esetről-esetre formálisan is megfogalmaz az Alkotmánybíróság” (Indokolás [22], [25]).
- [20] Önmagában azonban az, ha egy ítélet valamely téves értelmezést tartalmaz, még nem teszi a döntést egyben alaptörvény-ellenessé is. Az indítványozó ezzel kapcsolatban olyan érvelést, amelyet a korábban a nyomozási bírók kizárásával kapcsolatos döntések {3286/2018. (VII. 20.) AB végzés, 3260/2018. (VII. 17.) AB végzés, 3225/2018. (VII. 2.) AB végzés, 3355/2017. (XII. 22.) AB határozat, 3354/2017. (XII. 22.) AB határozat, 3342/2017. (XII. 20.) AB határozat, 25/2017. (X. 17.) AB határozat, 3096/2017. (IV. 28.) AB végzés, 3036/2017. (III. 7.) AB végzés, 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, 34/2013. (XI. 22.) AB határozat} nem érintettek, nem terjesztett elő. Már a 34/2013. (XI. 22.) AB határozat is figyelembe vette ugyanis az alkotmányos követelmény alóli kivételként, ha a kizárási ok ugyan megállapítható a perbíróval (vagy eljáró tanács tagjával) szemben, de az így hozott ítéletet a későbbiekben érdemben felülvizsgálja olyan bírói tanács, amelynek tagjaival szemben kizárási ok már nem áll fenn. Annak van ugyanis kiemelkedő jelentősége, hogy sor került azon döntés revíziójára, vagyis érdemi felülbírálatára, amelynek meghozatalában kizárással érintett bíró vett részt anélkül, hogy az eljáró tanács valamely tagját érintette volna valamely kizárási szabály {3355/2017. (XII. 22.) AB, Indokolás [11]}. Mindezek

túl, mivel a határozat időbeli hatályát a kihirdetését követően indult büntetőeljárásokra korlátozta, miközben mind az első-, mind pedig a másodfokú ítéletet a határozat kihirdetését megelőzően hozták, így az abban meghatározott alkotmányos követelményt nem is követhették a bíróságok.

- [21] Mindezeket figyelembe véve az alkotmányjogi panasz befogadására az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes tárgyaláshoz való joggal összefüggésben nincs lehetőség.
- [22] 3.3. A régi Be. 606/B. §-a mint egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvény II. cikkébe, illetve III. cikk (1) bekezdésébe ütközésével kapcsolatban az indítványozó érdemi alkotmányossági indokolást egyrészt nem terjesztett elő, másrészt az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés nyomán már vizsgálta a szabályozás alkotmányosságát a 25/2017. (X. 17.) AB határozatában, amelyben alaptörvény-ellenességet nem tárt fel.
- [23] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdése a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/821/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3020/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1935/2017/6. sorszámú végzése, a Pécsi ítélőtábla Bf.II.5/2017/15. sorszámú ítélete, valamint a Pécsi Törvényszék 2016. november 21-én meghozott 7.B.40/2016/53. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Fehér Attila) jogi képviselője útján (dr. Pap Csaba ügyvéd, 7621 Pécs, Mátyás király utca 14.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria 2018. április 4-én meghozott Bfv.I.1935/2017/6. sorszámú végzése, a Pécsi ítélőtábla 2017. július 6-án meghozott Bf.II.5/2017/15. sorszámú ítélete, valamint a Pécsi Törvényszék 2016. november 21-én meghozott 7.B.40/2016/53. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogával.
- [2] 1.1. Az indítványozó előadta, hogy a büntetőügyében eljáró elsőfokú tanács elnöke a büntetőeljárás nyomozati szakaszában az előzetes letartóztatás meghosszabbításáról határozott. Az indítványozó fellebbezésében, majd felülvizsgálati indítványában is hivatkozott az Alkotmánybíróság 21/2016. (IX. 30.) AB határozatban foglaltakra, melynek értelmében kizárt bíró járt el az ügyben. Az elsőfokú ítélet meghozatalára 2016. november 21. napján, azaz a 21/2016. (IX. 30.) AB határozat közzétételét megelőzően került sor, a másodfokú határozat meghozatalakor (2017. július 6.) azonban már a Pécsi ítélőtábla eljáró tanácsa nem bírálhatta volna felül érdemben a Pécsi Törvényszék ítéletét, hanem hatályon kívül kellett volna helyezni azt, és a Pécsi Törvényszéket megismételt eljárás lefolytatására utasítani. Erre azonban nem került sor, ahogyan a Kúria is végzésével hatályában fenntartotta az ítéleteket. Azáltal tehát, hogy ügyében kizárt bíró járt el, azonban a felülbírálati fórumok nem hoztak hatályon kívül helyezőt ítéletet, sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [4] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. Jelen indítvány ugyanakkor nem vet fel sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést e körben.
- [5] Az Alkotmánybíróság a pártatlanság követelményének érvényesülését és ennek részeként a kizárási szabályok alkalmazását az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik összetevőjének tekinti. Az Alkotmánybíróság több döntésében foglalkozott annak a kérdéssel, hogy mi az alkotmányos megítélése annak, ha első-, vagy másodfokon kizárt bíró járt el az ügyben. Az Alkotmánybíróság a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatával az ügyek sokféleségét és a jogbiztonságot mérlegelve nem rendelte el a lezárt ügyek felülvizsgálatát, a határozat meghozatalakor jogerősen befejezett ügyek tekintetében e döntés nem hozott létre új jogorvoslati okot, és az alkotmányjogi panasz benyújtására rendelkezésre álló lejárt határidőket sem élesztette fel {25/2017. (X. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [6] Az Alkotmánybíróság a 3355/2017. (XII. 22.) AB határozatában már vizsgált olyan ügyet, ahol az elsőfokú tanács tagját érintette kizárás. A 34/2013. (XI. 22.) AB határozatra hivatkozással annak tulajdonított kiemelkedő jelentőséget, hogy sor került azon döntés revíziójára, amelynek meghozatalában kizárással érintett bíró vett részt, az eljáró tanács egyetlen tagját sem érintette a vizsgált kizárási szabály, illetve az akkori bírói gyakorlat szerint nem minősült kizártnak az első fokon eljáró bíró. Minderre együttesen figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a büntetőügyben hozott bírói döntéseket az alkotmányjogi panaszokban felhívott alaptörvényellenesség nem befolyásolhatta érdemben, a tisztességes eljárás helyrehozhatatlan sérelme a büntető ügyben nem volt megállapítható {Indokolás [11], illetve 3225/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [8]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 3354/2017. (XII. 22.) AB határozatával megsemmisítette a vizsgált ítéletet. E döntésében hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy nem azt kéri számon az eljáró bíróságon, hogy nem követte a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban megállapított alkotmányos követelményt, hiszen döntésének meghozatala korábbi, mint az AB határozat Magyar Közlönyben való megjelenése. Ez azonban nem változtatott a fennálló alaptörvény-ellenes helyzeten, ugyanis a végleges döntés meghozatalában vett részt kizárt bíró, az alkotmányjogi panasz jogorvoslati jellege pedig megköveteli, hogy az indítványozó alapjogát ért sérelem ne maradjon orvoslás nélkül. Mindezekből kiindulva jelen ügy vonatkozásában megállapítható, hogy a másodfokú bíróság felülbíráltta az indítványozó ügyében hozott ítéletet, így a jogorvoslati fórumok tekintetében a kizárással kapcsolatos alaptörvény-ellenesség nem merült fel.
- [7] Annak kérdésében, hogy a jogorvoslati fórumoknak milyen tartalmú döntést kellett volna hozniuk, az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapítja meg. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben érdemben vizsgálhatja a bírói jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával {3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]}. Az Alaptörvény 28. cikkéből fakadóan a bíróságnak azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17], 20/2016. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [50]}, ha nem így tesz, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}. Ezen alapjogi érintettség vizsgálata kiterjed az Alkotmánybíróság által meghatározott alkotmányos követelmények figyelembevételére és az azoknak megfelelő döntések meghozatalára is. Az alkotmánybírósági határozat rendelkező részébe foglalt alkotmányos követelmény a bíróságokra kötelező, és attól eltérő jelentést nem tulajdoníthatnak az adott jogszabályi rendelkezésnek {3355/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [12]–[13]}. Ilyen alapjogi érintettség kétségkívül felmerült az elsőfokú ítélet vonatkozásában. Azonban mivel a másodfokú bíróság érdemi eljárása (a döntés felülbírálata) orvosolta az elsőfokú eljárás és döntés hibáját, önmagában az, hogy a büntetőeljárás szabályai szerint nem hatályon kívül helyező döntés született és nem az elsőfokú bíróság orvosolta új eljárásával e hibát, illetve a Kúria hatályában fenntartó döntést hozott, nem vet fel alaptörvény-ellenességet.
- [8] Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz befogadására az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes tárgyaláshoz való joggal összefüggésben nincs lehetőség.
- [9] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdése a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/926/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3021/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 73.Pf.639.725/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Nádas György, 4025 Debrecen, Széchenyi utca 11. I/10.) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.P.94.478/2016/20-I. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 73.Pf.639.725/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó kártérítési pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó – a perbeli felperes gazdasági társaság – keresetével az alperest (a Nemzetgazdasági Minisztériumot) kártérítés megfizetésére kérte kötelezni. A per előzménye, hogy az indítványozó egy debreceni ingatlan megvásárlásához pályázati forrást kívánt igénybe venni, melyet a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (a továbbiakban: alperesi jogelőd1.) mint támogató írt ki. Az indítványozó pályázati kérelmét az alperesi jogelőd1. első ízben elutasította, majd miután az ügyben eljáró hatóság az indítványozói kifogásnak helyt adott, a pályázatot befogadta és 20 millió forint pályázati támogatást ítélt meg az indítványozó részére, azzal, hogy ebből az összegből 10 millió forint visszatérítendő kölcsön és 10 millió forint vissza nem térítendő támogatás formájában kerül az indítványozó részére megfizetésre. 2013. június 25-én a támogatói okiratot a peres felek aláírták. Az ingatlan adásvételi szerződés 2013. augusztus 6-án került megkötésre. A támogatói okirat részét képező Pénzügyi (elszámolásra vonatkozó) Tájékoztató 7. pontja szerint nem támogathatók azon nettó 100 ezer forint összérték feletti számlák, melyek kiegyenlítése készpénzzel történt, kivéve az adásvételi szerződésben rögzített előleg, vagy foglaló 10%-os mértékig, amennyiben az a szerződéskötésig átadásra került. Ugyanebben a pontban meghatározták a felek, hogy amennyiben ingatlanvásárlás esetén a pályázó ügyvédi letétbe utalja át a vételár egészét vagy részét, az ügyvéd által indított kifizetésről is szükséges bankszámlakivonatot benyújtani. (Ettől csak abban az esetben lehet eltekinteni, ha az eladó az ügyletet kifizetettnek tekinti.) A támogatói okirat részét képező Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) 7.1.1. pontja rögzíti, hogy mi minősül a szerződés kedvezményezett általi megszegésének. Ezekben az esetekben az ÁSZF 7.2.2. pontja alapján a támogató jogosult a Szerződéstől elállni.
- [4] Az indítványozó a 22 700 000 forintos vételárból, a 2 700 000 forint önerőt az eladó részére készpénzben fizetett ki és létrejött a kölcsönügylet is, amely eredményeként a vételárból az önerőt meghaladó első 10 millió forint megfizetésre került ügyvédi letétbe történő teljesítéssel.
- [5] A pályázat ellenőrzése során, 2014. június 2. napján az indítványozót az alperes arról tájékoztatta, hogy a támogatói döntést szerződésszegésre hivatkozással visszavonták, mivel az indítványozó megsértette a pályázati kiírást azzal, hogy a vételár több mint 10%-a készpénzben került kifizetésre, ezért a vissza nem térítendő támogatás kifizetésére nem kerülhet sor. Az indítványozó a döntéssel szemben kifogást terjesztett elő, melyet a Miniszterelnökség 2015. április 17-én elutasított arra is figyelemmel, hogy az ügyvédi letéti számlára való vételárnak az eladó részére készpénzben történő kifizetése a pénzügyi tájékoztatóba ütközik.

- [6] 2.2. Az indítványozó keresetében 10 millió forint kártérítés és kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest, arra hivatkozva, hogy szerződésszegést nem követett el, így az alperes jogellenesen vonta vissza a támogatói döntést a vissza nem térítendő támogatás kifizetésére, mellyel 10 millió forint kárt okozott. Hangsúlyozta, hogy az adásvételi szerződés 3. pontja szerint az önerőből 2 270 000 forint foglalóként került ügyvédi letétbe, míg 430 000 forint vételárelőlegként készpénzben került kifizetésre a végleges szerződés aláírásakor. A pályázat elbírálásakor a Magyar Gazdasági Központ Zrt. (MAG Zrt., a továbbiakban: alperesi jogelőd².) ezt a konstrukciót nem kifogásolta és az alperesi előszerződés ismeretében döntött a pályázat támogatásáról és ezt követően került sor a támogatói okirat megkötésére és aláírására, a végleges adásvételi szerződés befogadására. Álláspontja szerint az elszámolási szabályok az önerőre nem, csak az elnyert támogatásokra vonatkoznak. A végleges adásvételi szerződés rendelkezése az előleg vonatkozásában megegyezik az előszerződésben foglaltakkal, így az alperes erre hivatkozva „megsértette a jóhiszeműség és a tisztesség elvét és megvalósította a joggal való visszaélést.” Végül kiemelte, hogy a 2 270 000 forint foglaló és a 430 000 forint előleg külön-külön nem haladja meg az ingatlan vételárának 10%-át.
- [7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, mert szerinte a kártérítési igény feltételei nem állnak fenn. Elismerte, hogy a támogatói jogviszony létrejött, azonban a záró kifizetési kérelemhez csatolt dokumentumok nem voltak elégségesek az igény megalapozásához. Az alperes kizárólag a támogatás jogszerű felhasználása, megfelelő pénzügyi igazolása esetére vállalt kötelezettséget a támogatás kifizetésére, egyébként azt köteles visszatartani, illetve a már kifizetett összegeket visszakövetelni. A támogató okirat aláírásával a felek között a régi Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényben (a továbbiakban régi Ptk.) nem nevesített atipikus szerződés jött létre, amelynek az alperes által előre meghatározott szerződéses rendelkezések, dokumentumok – így a Tájékoztató is –, kötelező tartalmi elemei. Hangsúlyozta, hogy a folyamat pénzügyi ellenőrzése a záró beszámoló és kifizetés igénylés benyújtása után kezdődik, melynek során az alperesnek a teljes kifizetési folyamatot vizsgálnia szükséges, amelyhez a Tájékoztató tartalmazta az elszámoláshoz szükséges részletes információkat. Hivatkozott arra, hogy a foglaló és a vételár összege nem külön-külön értendő, így a 10%-os felső határ nem külön számítandó, hanem ez egy olyan keret, amibe minden készpénzes befizetés tartozik. Hangsúlyozta, hogy az ügyvéd általi kifizetésről is bankszámla kivonatot szükséges adni az elszámolásban, kivéve azt az esetet, amikor a felek a szerződésben rögzítik azt, hogy az ügyvédi letétbe történő utalással az eladó az ügyletet kiegyenlítettnek tekinti. Ezt a Tájékoztató által megkívánt fordulatot azonban sem az előszerződés, sem a szerződés nem tartalmazza. Minthogy az indítványozó a kifizetési folyamatokat a pályázati kiírásban foglaltak szerint nem igazolta, ezzel az ÁSZF 7.1.1. pontja alapján szerződésszegést valósított meg, amelyre figyelemmel az alperes a 7.2.2. pont alapján jogosult volt a ői okirat visszavonására és jogszerűen tagadta meg a perben vitás összeg kifizetését, mivel a pénzügyi teljesítés nem a pályázati előírások alapján került igazolásra.
- [8] Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság megállapította, hogy az indítványozó helytelenül hivatkozott arra, hogy az adásvételi előszerződés, illetve az adásvételi szerződés, a felek közötti támogatói okirat részét képező pénzügyi Tájékoztatót és az ÁSZF-ben foglaltakat felülírná, különös tekintettel arra, hogy ezek a dokumentumok nem az adásvételben részt vevő felek közötti jogviszonyra vonatkoznak, hanem az indítványozó és az alperes között megvalósítandó pályázati projektekre. Mint atipikus szerződésre a régi Ptk. 205/C. §-ában foglaltak a pénzügyi Tájékoztató 7. pontja és az adásvételi szerződés 3. pontja tekintetében nem alkalmazhatóak. Az alperes az indítványozó felé fennálló tájékoztatási kötelezettségének a bíróság megállapítása szerint teljes körűen eleget tett, hiszen a szerződés kapcsolódó dokumentumai nem vitásan a felek rendelkezésére álltak, így annak tartalmával az indítványozó is tisztában volt. A bíróság megállapította azt is, hogy a pénzügyi elszámolásra vonatkozó Tájékoztató egyértelmű rendelkezéseket tartalmazott, miszerint 10%-ot meghaladó mértékben, készpénzben kifizetett összeg mindenképpen az ÁSZF 7.1.1. pontja szerinti szerződésszegési oknak minősül, amelyre figyelemmel az alperes a 7.2.2. pont értelmében jogosult volt elállni a szerződéstől. Az elsőfokú bíróság szerint az indítványozó azzal tett volna eleget a támogatói okirat szerinti szerződéses kötelezettségének, ha az ügyvéd által történő önerő kifizetésről a bankszámlakivonatot csatolja, vagy az önerő vonatkozásában is azt rögzítik, hogy ügyvédi letétbe történő utalással teljesített az indítványozó, és az eladó ezzel az ügyletet kiegyenlítettnek tekinti. Erre azonban nem került sor. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a bizonyítási eljárás során felvett tanúvallomás is azt erősítette meg, hogy az önerész megfizetése ténylegesen úgy történt, hogy az ügyvédi irodában a 2 700 000 forint vételárelőleg készpénzben átadásra került az eladónak, aki rögtön rendezte a tartozását az elővásárlási jog jogosultja felé. Ez egyértelműen ellentmond a pénzügyi Tájékoztatóban foglaltaknak, és ezáltal az indítványozó megszegte a támogatói okiratban vállaltakat. A bíróság kiemelte, hogy az al-

peres azon magatartása, hogy külön nem hívta fel az indítványozó figyelmét arra, hogy az adásvételi szerződésben rögzítettek nem felelnek meg a pénzügyi elszámolási kötelezettségének, nem tekinthető joggal való visszaélésnek. Az indítványozó teljes körű felvilágosítást és tájékoztatást kapott arról, hogy milyen feltételeknek kell megfelelnie ahhoz, hogy a 10 millió forint vissza nem térítendő támogatást megkapja és ennek ellenőrzésével is számolnia kellett. Kiemelte a bíróság: az indítványozó pályázatának támogatásra alkalmassá minősítése nem jelenti azt, hogy a későbbiekben a pénzügyi elszámolás kapcsán tapasztalt hiányosságok, vagy szerződésszegés kapcsán a jogelőd ne vonhatná vissza a támogatást. Ennek lehetőségét kifejezetten rögzítették és a támogatói okirat elkészültével egyidejűleg (2013. június 25-én) külön fel is hívták az indítványozó figyelmét arra, hogy a rendelkezésre álló okiratokon felül az ÁSZF-el, a pénzügyi elszámolással, valamint a monitoring és a helyszíni ellenőrzéssel kapcsolatos tudnivalókról mely honlapokon tájékozódhat. Az indítványozó a végleges adásvételi szerződést ezt követően kötötte meg, így lehetősége lett volna arra, hogy a támogatási okirat mellékletét képező okiratokban foglaltak szerint járjon el.

- [9] A bíróság ítélete indokolásában kitért arra, hogy az indítványozó által kért tanú kihallgatását, mint szükségtelent mellőzte, mert a kért tanú egy pályázatszerkesztő cég ügyvezetője és a bíróság szerint a pályázatszerkesztő cég általános gyakorlata a konkrét peres eljárásban nem bír relevanciával.
- [10] A bíróság összességében megállapította, hogy nincs olyan alperesi magatartás, amely a régi Ptk. 339. §-ában foglaltakra figyelemmel az indítványozó kárigényét megalapozná, így az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította.
- [11] 2.3. Az indítványozó fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására, és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Megismételte a korábban előadott – és a 2.2. pontban (Indokolás [6]–[11]) ismertetett – érveit azzal, hogy az alperesnek őt hiánypótlásra kellett volna felhívnia, és ennek hiányában az előszerződésben foglaltakat az alperes elfogadta, ő pedig a támogatásra jogosulttá vált. Hangsúlyozta, hogy amennyiben az alperes az előszerződést nem vizsgálta, úgy magatartása a régi Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdéseibe ütköző és felróható volt, a támogatást visszavonó határozata jogellenes, a kártérítési igénye az alperessel szemben alapos. Ismét hivatkozott az alperes a régi Ptk. 277. § (5) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettsége elmulasztására. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. §-ában foglaltak megsértésével állapította meg, hogy az előleg és a foglaló együttesen kezelendő a 10%-os keretben. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság annak megállapításával, hogy az indítványozó megszegte a támogatói okiratban foglaltakat, a kereset és az ellenkérelem keretein túlterjeszkedett. Sérelmezte, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az alperes a kölcsönt nem vonta vissza, így eltérően értékelte a kölcsön és a vissza nem térítendő támogatás feltételeinek kezelését.
- [12] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását arra hivatkozva kérte, hogy nincs olyan alperesi magatartás, amely a régi Ptk. 339. §-ára figyelemmel megalapozná az indítványozó kárigényét. Hivatkozott az általa az elsőfokú eljárásban már előadottakra – a 2.2. pontban (Indokolás [6]–[11]) ismertetettekre – azzal, hogy a pályázatok kiválasztása és a projekt pénzügyi ellenőrzése elválasztandók egymástól.
- [13] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék ítélete indokolásában az elsőfokú ítélet megállapításait helyesnek minősítette. Ezek közül kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek közötti szerződéses jogviszonynak nem része sem adásvételi előszerződés, sem az adásvételi szerződés, erre irányuló kikötést nem tartalmaznak sem a vonatkozó jogszabályok, sem az ÁSZF, így a régi Ptk. 205/C. §-ának alkalmazása az ÁSZF és az adásvételi szerződés rendelkezései közötti eltérésre nem lehet irányadó. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a Tájékoztató egyértelmű rendelkezését, amely ellenére az indítványozó nem csatolt bankszámla kivonatot a készpénzben önrészként megfizetett összegről. Hivatkozott indokolásában többek között a Miniszterelnökség kifogást elutasító határozatára is, amely szerint az indítványozó „a megvásárolt ingatlan vételárának több mint 10%-át készpénzben fizette ki”. Helyesnek minősítette az elsőfokú ítélet megállapítását, miszerint az alperes tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. Az adásvételi szerződést szerkesztő ügyvéd tanúvallomása szerint az indítványozó volt az, aki a pénzügyi elszámolás Tájékoztatóját az ügyvédnek nem adta át, így a saját mulasztása okozta, hogy az adásvételi szerződés alapján történt teljesítés nem felelt meg a támogatói okiratban foglaltaknak.
- [14] A másodfokú bíróság szerint az alperes jogosultsága azt eldönteni, hogy a kölcsönösszegre vonatkozóan éle a szerződésszegés miatti jogaival. A vissza nem térítendő támogatás visszavonását nem teszi jogellenessé, ha

az alperes a kölcsön összegét illetően másként járt el. A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Ptk. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

- [15] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, amelyben mind az elsőfokú-, mind a másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, M) cikk (1)–(2) bekezdései, R) cikk (1)–(3) bekezdései, XII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, valamint 28. cikke sérelmére hivatkozva.
- [16] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint a bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint 28. cikkét, mert a bírósági eljárásban az indítványozó nem tudta érvényesíteni eljárási jogait, nem élhetett bizonyítással és nem volt számára biztosított a hatékony jogorvoslat. Állítása szerint a két bírói döntés egyike sem volt „megfelelően” indokolt, ami önkényes és az indítványozó pervesztességét eredményezte. Véleménye szerint „az alapvető jogok megtartásával” a „bíróságok feltétlenül eltérő jogkövetkeztetésre jutottak volna”. Különösen sérelmezi az indítványozó, hogy szerinte nem világos, a bíróság miért a mérlegelés eszközt alkalmazta a bizonyítás lefolytatása helyett és miért nem tárta fel, hogy az ellenérdekű felek számára mit jelent a szavak általánosan elfogadott jelentése, miért támaszkodott kizárólag saját értelmezésére. Érvelésében felidézi az Alkotmánybíróság kapcsolódó gyakorlatát; a 6/1998. (III. 11.) AB határozatot, az 5/1999. (III. 11.) AB határozatot, a 14/2002. (III. 20.) AB határozatot, a 15/2002. (III. 29.) AB határozatot, a 35/2002. (VII. 19.) AB határozatot, a 22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]–[41] bekezdéseit, a 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]–[34] bekezdéseit, valamint a Római Egyezmény rendelkezéseit és az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatának egyes eseteit. Az eljárás tisztességét abban látja, ha az eljárás során a felek előadhatják releváns érveiket és a „az eljáró bíróságok valóban meg is hallják” azokat.
- [17] 3.2. Az indokolt döntéshez való joga sérelmét látja egyrészt abban, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által az „ügy lényegi kérdéseiben kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyja helyben”, illetve másrészt, ha a döntés „a bizonyítékokkal nyilvánvalóan ellentétes indokolást” tartalmaz, ami téves bírói mérlegelésre utal. Sérülni látja a fegyverek egyenlőségét is egyrészt azért, hogy „az egyik fél által saját belső eljárási rendjére, illetőleg eljárására történő hivatkozást az ezt igazoló bizonyítékok szolgáltatása hiányában, a másik fél ezt vitató nyilatkozata ellenére tényként fogad el és a tényállás részévé teszi, jogkövetkeztetéseit ez alapján vonja le”, másrészt azért, mert az általa indítványozott tanú kihallgatását az eljáró bíróság mellőzte. Sérelmesnek tartja, hogy a bíróság ezt azzal indokolja, hogy a tanú kihallgatásának az ügyben nincs relevanciája. Az indítványozó hiányolja a logikai összefüggést a tanú kihallgatásának mellőzése és indoka között.
- [18] 3.3. Ugyanezen okokból látja sérülni a hatékony jogorvoslathoz fűződő jogát is, mert a másodfokú bíróság nem adott „kielégítő indokolást”, csupán az elsőfokú döntés indokait megismételte. A tisztességes eljáráshoz való jogát sérelmezve az indítványozó előadta továbbá {a 2.2. pontban (Indokolás [6]–[11]) már ismertetett}, a per során felhozott érveit is, amelyek a bíróság jogértelmezését vitatják.
- [19] 3.4. Az indítványozó a vállalkozáshoz való joga vonatkozásában is a bíróság jogértelmezését sérelmezte. Állította, hogy „az eljáró bíróságok bár megállapították, hogy polgári jogi jogviszony jött létre”, azonban „ezt követően a polgári jogviszonyokban a felekre háruló kötelezettségeket az alperes vonatkozásában teljes mértékben figyelmen kívül hagyták.” Az indítványozó kiemelte, hogy „önmagában az, hogy a teljesítés feltételei a felek közti szerződésben rögzítésre kerülnek, nem jelenti azt, hogy a jogosultat ne terhelné tájékoztatási kötelezettség”.
- [20] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [21] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése sérelmét alkotmányjogilag értékelhető indokolás nélkül állította, így a határozottság fenti követelményének ez a panaszselem nem tesz eleget, az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta.
- [23] 4.2. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, amely azonban nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, ezért erre alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd pl. 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; valamint 3107/2017. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [12]], függetlenül attól, hogy az indítványban ezzel összefüggésbe hozott XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmének esetleges fennállása esetén az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozás funkciótlan lenne.
- [24] 4.3. Az indítványozó panaszában hivatkozott az Alaptörvény M) cikk (1)–(2) bekezdéseire, R) cikk (1)–(3) bekezdéseire, valamint az Alaptörvény 28. cikkére is. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben, hogy az Alaptörvény M) cikk (1)–(2) bekezdéseit, R) cikk (1)–(3) bekezdéseit, és 28. cikkét sem tekinti olyan, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható [legutóbb lásd pl. 3075/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [24]–[26]; 3070/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [15], illetve 3266/2017. (X. 19) AB végzés, Indokolás [8]]. Ezért az Alkotmánybíróság az ezekre alapított indítványi elemeket nem vizsgálhatta.
- [25] 4.4. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben elsőként azt állapította meg, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alkotmányosságának kétsége.
- [26] 4.5. Az indítványozó indokolással alátámasztotta Alaptörvényben biztosított jogának sérelmeként a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire hivatkozott: a bírói bizonyítékértékelést, bírói jogalkalmazást és indokolást sérelmezve.
- [27] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, következetes gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezt már csak azért sem teheti meg, mert ez esetben az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következetes alaptörvény-ellenesen járna el. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [28] Az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogra az Alkotmánybíróság eddigiekben követett gyakorlatában a bírósági eljárásokkal szembeni elvárásként tekintett. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében nem kétségesen eljárás természetű alapjogot ismer el, amelynek elvi alapját az eljárás egészének minőségében lehet megragadni. Az Alkotmánybíróság által a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (Indokolás [29]) alkalmazhatónak ítélt 6/1998. (III. 11.) AB határozata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” (ABH 1998, 91, 95.).
- [29] Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséhez kapcsolódóan az indítványozó részben azt sérelmezte, hogy a bíróságok az ő perbeli érveit nem osztották és a megkötött támogatói szerződést helytelenül értelmezték. Tekintettel az alkotmánybíráskodás funkciójával kapcsolatban kifejtettekre, az Alkotmánybíróság a bíróság jogértelmezését, – amely törvényességi szakkérdés, – nem bírálhatja felül, így e körben fel sem merülhet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének kétsége.

- [30] 4.6. Az indítványozó sérelmezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában a bíróságok döntéseinek indokolását is. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott a testület, hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné” (Indokolás [31]). Az eljáró bíróságok részletesen, koherens módon megindokolták döntésüket. Az, hogy ezt az indokolást az indítványozó vitatja, illetve a saját álláspontja szerint annak másra kellett volna kitérnie, sem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a kételyét.
- [31] 4.7. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséhez kapcsolódó indítványi elem tekintetében sem talált az Alkotmánybíróság olyan indokot, amely alapján fennállna a támadott döntések alkotmányosságának kételye és emiatt az indítványt be kellene fogadni. Az indítványozó élhetett és élt is jogorvoslati jogával, így a jogorvoslati jog sérelme nem merül fel, hiszen az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a jogorvoslathoz való jogot biztosítja és nem azt, hogy a jogorvoslati kérelem pozitívan, az indítványozó elképzelése szerint kerül elbírálásra.
- [32] 5. Mindezekből következően az indítvány alapján nem merül fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúja, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [33] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § 1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § a) pontjára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1107/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3022/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.662/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Törőcsik Attila ügyvéd, 6721 Szeged, Lengyel utca 13.) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.662/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Miniszterelnökséget vezető miniszter JHÁT-JF/4486/2 (2016) számú határozatára is kiterjedő hatállyal, egyben kérve a támadott ítélet, illetőleg határozat végrehajtásának felfüggesztését is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2009. október 22. napján az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2009. évtől nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 113/2009. (VII. 26.) FVM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) alapján támogatás iránti kérelmet nyújtott be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatóságához mint elsőfokú hatósághoz. Az elsőfokú hatóság 2010. május 11. napján kelt határozatában az indítványozó támogatási kérelmének helyt adott akként, hogy az indítványozó számára 12,81 EUME üzemméret után járó 40 000 eurónak megfelelő forint összegű jövedelempótló támogatást ítélte meg. Az indítványozó kérelmére a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2010. november 19. napján kelt határozatával a támogatás összege 90 %-ának kifizetését engedélyezte. Az indítványozó 2016. március 31. napján a megítélt támogatási összeg fennmaradó 10 %-os mértékére vonatkozóan kifizetési kérelmet nyújtott be, mely kérelmet a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2016. augusztus 16. napján kelt, 168/0303/207/31/2009. számú határozatával elutasított, egyúttal az indítványozó támogatási jogosultságát megszüntette, és egyben kötelezte az indítványozót a jogosulatlanul igénybe vett támogatás teljes összegének visszafizetésére. A határozat indokolása szerint az indítványozó nem érte el a jóváhagyott támogatási kérelemben a 4. évre vállalt üzemméretet (12,81 EUME), így a már kifizetett támogatás a Jogcímrendelet 9. § (9) bekezdése értelmében jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül. A határozat ezen túlmenően hivatkozott a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Eljárási tv.) 69. § (1) bekezdés e) pontjára is.
- [3] 1.2. A határozattal szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be. A másodfokon eljáró Miniszterelnökséget vezető miniszter JHÁT-JF/4486/2 (2016) számú, 2016. november 14. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, tekintettel arra, hogy az indítványozó 2015-ben összesen 11,08 EUME üzemméretet teljesített a 4. évre vállalt 12,81 EUME üzemméret helyett, továbbá a támogatási időszak teljes időtartama alatt nem tartotta fenn a TCS/TÉSZ tagságát.
- [4] 1.3. Az indítványozó ezt követően benyújtott kereseti kérelmében kérte az első- és másodfokú határozatok hatályon kívül helyezését a hatóság új eljárásra kötelezése nélkül. Álláspontja szerint az elsőfokú hatóság eljárási szabálysértést követett el, amikor határozatában az ügy tárgyaként csak a kifizetési kérelem elutasítását jelölte meg, holott a határozatban a támogatási jogosultság megszüntetéséről és a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetéséről is rendelkezett, amivel megsértette a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályiról szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 72. § (1) bekezdés c) pontját. Anyagi

jogszabálysértésként hivatkozott az Eljárási tv. 57. § (3) bekezdése, valamint a 69. § (8) bekezdése sérelmére, megítélése szerint ugyanis nem kötelezhető a támogatási összeg visszafizetésére, mert az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése szerinti ötéves elévülés eltelt.

- [5] 1.4. A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.108/2017/7. számú ítéletével a Miniszterelnökséget vezető miniszter JHÁT-JF/4486/2 (2016) számú határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Az ítélet rögzítette, hogy az elsőfokú határozat a tárgyában megjelölt kérelem elbírálásának jelentőségét jóval meghaladó további kérdésekben is állást foglalt, azonban mind a rendelkező részből, mind pedig az indokolásból egyértelműen megállapítható, hogy a hatóság milyen tartalmú döntést hozott, ezért ez nem tekinthető az ügy érdemére kiható jogsértésnek. Az ítélet szerint az Eljárási tv. és a Jogcímrendelet az általános és a speciális viszonyában vannak egymással, mely vonatkozásban általánosnak az Eljárási tv. rendelkezései minősülnek. Az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése tartalmazza azon jogszabályi rendelkezést, hogy intézkedésben való jogosulatlan részvétel megállapítására a jogosultságot megállapító határozat közzétételétől számított öt éven belül van lehetőség. A Jogcímrendelet ehhez képest olyan speciális rendelkezést, amely a jogosulatlan részvétel megállapításának határidejére vonatkozik, nem tartalmaz, melyből következően az alperesnek a határozatát az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése szerinti határidőre figyelemmel kellett volna meghoznia, mely határidő jogvesztő jellegű. A bíróság arra nem látott lehetőséget, hogy az elsőfokú és másodfokú határozatokat anélkül helyezze hatályon kívül, hogy az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezné, ugyanis ebben az esetben az indítványozó kifizetési kérelme elbírálás nélkül maradna.
- [6] 1.5. A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, valamint az indítványozó keresetének elutasítását kérte, mely felülvizsgálati kérelemnek a Kúria helyt adott. A Kúria érvelése szerint az Eljárási tv. szerinti elévülési időtartam csak abban az esetben irányadó, amennyiben közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus nem rendelkezik eltérően, jelen esetben azonban az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikkére is tekintettel kell lenni, mely szerint a közösségi joggal kapcsolatos szabálytalanság megállapítására vonatkozó jog addig nem évülhet el, amíg az adott program le nem zárul, a 3. cikk (1) bekezdés (4) albekezdése pedig jogvesztő határidőként az elévülési idő kétszeresének megfelelő időszak utolsó napját írja elő. Ekként, miközben az intézkedésben való jogosulatlan részvétel megállapítására az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése szerinti ötéves határidőn túl valóban nincs jogszerű lehetőség, azonban ez a rendelkezés csak akkor volna alkalmazandó, ha az indítványozó már eleve úgy vett volna részt a programban, hogy annak jogszabályi feltételeit már a kérelem benyújtásakor sem teljesítette volna. Jelen esetben azonban az indítványozó támogatási jogosultságát azáltal veszítette el, hogy a támogatási kérelemben vállalt üzemméretet a 4. évben nem teljesítette, mely jogsértés Jogcímrendelet szerinti szankciója az uniós jog szerinti eltérő elévülési határidőn belül a már kifizetett támogatási összeg visszafizetése. A Kúria ítéletében külön is kiemelte, hogy az indítványozó jogértelmezése nem csupán a jogalkotó szándékával lenne nyilvánvalóan ellentétes, hanem az Alaptörvény 28. cikkének azon követelményét sem teljesítené, hogy a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy azok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [7] 1.6. Az ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.662/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Miniszterelnökséget vezető miniszter JHÁT-JF/4486/2 (2016) számú határozatára is kiterjedő hatállyal, és egyben kérve a támadott ítélet, illetőleg határozat végrehajtásának felfüggesztését is.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek, illetőleg közigazgatási határozat sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági ügyintézéshez való jogát, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, ugyanis a határozat sérti a Ket. 72. § (1) bekezdés c) pontját, a bíróságok pedig az indítványozó ezen jogszabálysértéssel kapcsolatos érveit nem vizsgálták meg. Érvelése szerint a Kúria tévesen értelmezte az Eljárási tv. elévüléssel kapcsolatos 69. § (8) bekezdését, hiszen a jogalkotó éppen az alapügyben szereplő esetekre rendelte alkalmazni ezt a szabályt. Megítélése szerint a Kúria ítélete ellentmond mind a jogalkotó akaratának, mind pedig a kialakult és egységes bírói gyakorlatnak, melyet részben a 4/2003. PJE határozattal, részben más ügyben született bírói döntéssel támasztott alá. Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria ítéletében figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése szerinti jogszabályi hierarchia megtartásához és betartásához fűződő bírói jogalkalmazói kötele-

zetséget, amikor a Jogcímrendelet primátusát állapította meg a jogforrási hierarchiában felette elhelyezkedő Eljárási tv.-nyel szemben. Álláspontja szerint azáltal, hogy a perbeli jogvitát érdemben eldöntő Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése a konkrét ügyben alkalmazható, a Jogcímrendelet alkalmazására egyáltalán nem kerülhetett volna sor. Az indítványozó ezen túlmenően arra is utalt alkotmányjogi panaszában, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény R) cikkét is. Az indítványozó azt is állította továbbá, hogy a Kúria jogszabálysértő módon szelcsítette ki az Euratom rendelet kereteit, és azt kifejezetten az indítványozó kárára és hátrányára értelmezte. Az alkotmányjogi panasz végezetül arra is kitér, hogy mind a támadott közigazgatási határozat, mind pedig a bírói döntések ellentétesek a Ket. 1. § (2) bekezdésével, valamint 50. § (6) bekezdésével.

- [9] 1.7. A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.108/2017/14. számú végzésével a Kúria ítéletének végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztette, tekintettel arra, hogy a bíróság megítélése szerint a végrehajtás felfüggesztése kevesebb hátránnyal jár, mint amit a végrehajtás felfüggesztésének elmaradása okozna.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2018. augusztus 9. napján vette át, míg az alkotmányjogi panasz 2018. október 3. napján, határidőben került benyújtásra. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [12] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény R) cikke és T) cikk (2) bekezdése nem az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait tartalmazza, így azok értelemszerűen nem vethetik fel az indítványozó Alaptörvényben garantált jogának sérelmét sem {legutóbb hasonlóan: 3345/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ennek megfelelően az indítvány e vonatkozásában nem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.
- [13] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kéteyle, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [14] Az alkotmányjogi panasz Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemeivel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó azon érveit, amelyeket kifejezetten az eljáró bíróságok eljárásával és ítéletével kapcsolatosan fogalmazott meg, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének keretei között, míg a Miniszterelnökséget vezető miniszter eljárásával és határozatával kapcsolatos, az eljáró bíróságok által is vizsgált érveket a XXIV. cikk (1) bekezdésének keretei között értékelte.
- [15] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az indítvány azon elemeit, amelyek a hatósági, illetőleg bírói döntések egyes törvényekbe (így különösen a Ket. rendelkezéseibe) ütközését állítják, nem vizsgálhatja.
- [16] Az Alkotmánybíróság vizsgálata ezzel összefüggésben kizárólag az indítványozó azon érveire terjedhet ki, miszerint az eljáró bíróságok nem vizsgálták meg az indítványozó Ket. 72. § (1) bekezdés c) pontjának sérelmét állító érveit, tekintettel arra, hogy „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában

- számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapítja, hogy – az indítványozó állításával ellentétben – az első fokon eljáró Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében kétséget kizáróan érdemben megvizsgálta az indítványozó Ket. 72. § (1) bekezdés c) pontjának állított sérelmét, és álláspontját részletesen megindokolta. Önmagában az a tény, hogy ezt az indokolást az indítványozó adott esetben vitatja, nem vetheti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a kételyét {hasnolón: 3289/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [16]}. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, és miként azt a Kúria határozata is kifejezetten rögzíti, az alapügy alperesének felülvizsgálati kérelme a magyar és uniós elvülési szabályok megsértésén alapult, az indítványozó pedig felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő. Ebből következően a Kúriának sem kötelezettsége, sem pedig lehetősége nem volt arra, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, a Ket. 72. § (1) bekezdés c) pontjának sérelmét állító érveit megvizsgálja, már csak azért sem, mert ilyen érv a felülvizsgálati eljárásban nem került előterjesztésre.
- [17] Az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára sem, hogy a jogalkalmazó helyállón értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {elvi rögzítését lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {lásd például: 3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [29]}. Az a kérdés, hogy az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése és a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke az alkotmányjogi panasz tárgyát képező ügyben alkalmazható-e, illetőleg az elvülés bekövetkezett-e, egyértelműen az alaptörvényi értelmezési tartományon belüli, szakjogi kérdésnek tekinthető {hasnolón lásd: 3129/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [17]}, és nem értékelhető sem a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot biztosító XXIV. cikk (1) bekezdése, sem pedig a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot rögzítő XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként.
- [18] Az Alkotmánybíróság az indítványozó azon állításával kapcsolatosan, miszerint a Kúria döntése ellentmond az egységes bírói gyakorlatnak, rámutat arra, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés és ekként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét sem vetheti fel, hogy a bíróságok hasonló ügyekben hasonló vagy eltérő döntéseket hoznak-e, a jogegység biztosítása ugyanis, ha annak szükségessége felmerül, a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata {legutóbb például: 3345/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételeivel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.
- [21] Tekintettel arra, hogy az alapügyben első fokon eljáró bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 359/C. § (1) bekezdése alapján, az Abtv. 53. § (4) bekezdésével összhangban a jogerős döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztette, ezért az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1563/2018.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3023/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Fpkf.IV.30.180/2018/8. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdálkodó szervezet jogi képviselője útján (dr. Havasi Gábor ügyvéd, 4032 Debrecen, Medgyessy sétány 2.) a Debreceni Ítéltábla Fpkf.IV.30.180/2018/8. sorszámú végzése ellen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Ebben kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla fenti döntését a Debreceni Törvényszék 4.Fpk.388/2017/18. sorszámú elsőfokú végzésére is kiterjedő hatállyal semmisítse meg. A 2018. november 25-én kelt indítvány-kiegészítésében pontosított tartalommal az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság ideiglenes intézkedéssel hívja fel az ügyben első fokon eljáró Debreceni Törvényszéket arra, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett és kifogásolt végzések végrehajtását függessze fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügyben a hitelező 2017 szeptemberében felszámolási eljárást kezdeményezett az indítványozó ellen arra való hivatkozással, hogy az indítványozó ellen indított vállalkozói díj megfizetése iránti per során a Debreceni Törvényszék végzésében ideiglenes intézkedés elrendelésével kötelezte az indítványozót, hogy a követelt vállalkozói díjat fizesse meg a hitelező részére, azonban fizetési kötelezettségének az indítványozó a megadott határidőig nem tett eleget az intézkedés előzetesen végrehajthatóvá nyilvánítása ellenére sem. A hitelező az indítványozó felszámolása iránti kérelme jogalapjaként a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 27. §-a (2) bekezdésének *b)* pontját jelölte meg, mivel álláspontja szerint a törvényi feltételként előírt jogerős bírósági határozattal egy tekintet alá esik a bíróság azon végzése is, amelyben ideiglenes intézkedés került elrendelésre, és amely a fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajtható volt. A hitelező kérelmében azzal is érvelt, hogy az előzetes végrehajthatóság alapján nem lenne ugyan akadály a végrehajtási eljárás kezdeményezésének sem, de ez – miután az indítványozó periratában elismerte a fizetési képtelenségét – előreláthatóan nem vezetne eredményre, viszont jelentős költségeket okozna. Ezekon túlmenően a hitelező azt is állította, hogy a Cstv. 3. § (1) bekezdés *ca)* alpontjából is következik, hogy a jogerős ítéleten és fizetési meghagyáson kívül a felszámolási eljárás kérelmezéséhez szükséges feltételt az előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedés is megalapozza. Időközben a hitelező 2017 októberében bejelentette, hogy a Debreceni Ítéltábla a törvényszéki eljárás alapjául szolgáló ideiglenes intézkedést végzésével helybenhagyta, így már olyan bírósági határozat is a rendelkezésére áll, amely nem csak előzetesen végrehajtható, hanem jogerős is, ezért annak alapján a felszámolási eljárást el kell rendelni a fizetési képtelen indítványozóval szemben.
- [3] Az indítványozó állítása szerint ő nem tekinthető fizetési képtelennek, a hitelező követelése nem is áll fenn, az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat pedig jogszabálysértő. Véleménye szerint annak előzetes végrehajthatósága csak a bírósági végrehajtás megindítására jogosítja fel a hitelezőt, és amennyiben a végrehajtási eljárás sikertelen, csak ekkor nyílik lehetőség a felszámolási eljárás kezdeményezésére. Az elsőfokú bíróság ezt követően az indítványozó kérelmére 45 nap fizetési haladékot engedélyezett, amely eredménytelenül telt el, az indítványozó a tartozása megfizetését nem igazolta.
- [4] A törvényszék az eljárás eredményeként megállapította az indítványozó gazdálkodó szervezet fizetési képtelenségét és főeljárásként elrendelte a felszámolását. Döntését azzal indokolta, hogy a hitelező az eljárás során igazolta az ideiglenes intézkedés jogerőre emelkedését, így a tartozás kiegyenlítésére megállapított határidő eredménytelen eltelte miatt a Cstv. 27. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti törvényi feltételek együttes fennállása megállapítható, ezért az indítványozó csak a tartozása kiegyenlítését igazolhatja, nem védekezhet azzal, hogy

a jogerős határozat alaptalan, vagy nem is jogerős. A bíróság szerint, mivel a hitelező a kérelmét a Cstv. 27. § (2) bekezdésének *b*) pontjára alapította, a végrehajtás megkísérlése a felszámolási eljárás kezdeményezésének nem volt előfeltétele.

- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta, és kimondta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helytálló jogi következtetésre jutott, ennek cáfolatára pedig az indítványozó fellebbezésében foglaltak nem voltak alkalmasak. Az ítélet tábla megerősítette, hogy a Cstv. 27. §-a (2) bekezdésének *b*) pontja önálló jogalapot biztosít a felszámolás iránti kérelem előterjesztésére és sem az adós fizetési felszólítását nem kívánja meg, sem a megkísérelt végrehajtási eljárás eredménytelenségének igazolását. Jelen eljárásban a bíróság álláspontja szerint a hitelezőnek azt kell bizonyítania, hogy jogerős bírósági határozaton alapul a követelése, és azt az adós a teljesítési határidőn belül nem egyenlített ki. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a teljesítési határidő eredménytelenül letelet, amely tény maga az indítványozó sem vitatott. A felszámolási eljárás iránti kérelem benyújtásának másik feltétele a kérelem benyújtásakor ugyan nem teljesült, de az adott ügyben az elsőfokú bíróság felhívta a hitelezőt a jogerő igazolására, aki ennek az időközben meghozott másodfokú helybenhagyó végzés csatolásával eleget tett. Az ítélet tábla kitért arra is, hogy előzetesen végrehajtható, de nem jogerős határozat alapján valóban csak eredménytelen végrehajtás esetén, a Cstv. 27. §-a (2) bekezdésének *c*) pontja alapján lehetett volna felszámolási eljárást kezdeményezni. A másodfokú bíróság szerint az indítványozó kimentési lehetősége jelen esetben korlátozott volt, mivel a fizetési kötelezettségét megállapító jogerős határozat vitatásának már nem volt helye, a fizetésképtelenség megállapítását pedig kizárólag teljesítéssel kerülhette volna el, amelyre azonban az indítványozó nem hivatkozott.
- [6] 2. Az indítványozó szerint az alkotmányjogi panaszában támadott végzések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében és a XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogait sértik. Az indítványozó emellett ügyére „vonatkozó jogszabályként” megjelöli az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését és I. cikk (4) bekezdését is, utalva arra, hogy az ezekben foglalt jogok is „mindenkit, így az indítványozót is megilletnek”. Az indítványozó ezt követően a tényállás ismertetését követően indítványában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának és a tulajdonhoz való jogának általa állított sérelme indokait fejtette ki. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó elsősorban a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező, „a törvényben meghatározottak szerinti” indokoláshoz való jogának a sérelmében jelöli meg. Ezt a sérelmet elsősorban abban látja megvalósulni, hogy a vele szembe kezdeményezett eljárás egy olyan végzés alapján indult meg, amely bár előzetesen végrehajtható volt, de jogerővel a kérelem benyújtásakor még nem rendelkezett.
- [7] A másodfokú bíróság indokolása – miszerint az ügy elbírálása szempontjából jogi relevanciával az bír, hogy a végzés az eljárás megindítását követően, az eljárás folyamatban léte alatt jogerőre emelkedett – számára nem elfogadható, mivel nézete szerint „az eljárási szabályok elsőfokú bíróság általi megsértése az iratokból egyértelműen megállapítható, így a vele szemben lefolytatott eljárás olyan kérelmen alapszik, „melyet a bíróságnak hivatalból el kellett volna utasítania.” Az ügyében eljáró bíróságok az indítványozó megítélése szerint megsértették az indítványozó indokoláshoz fűződő jogát azzal is, hogy „a végzések indokolásában több olyan kérdést mulasztottak el vizsgálni és értékelni, amely az ügy kimenetele szempontjából döntő jelentőségű volt. Téves logikai és jogi következtetéseikből fakadóan egyáltalán nem vették figyelembe, hogy a felszámolási eljárás iránti kérelem alapját egy ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzés képezte.” Álláspontja szerint az előzetes végrehajthatóságot a bíróságok kiterjesztően értelmezték, mivel ez csak végrehajtási cselekmények fogantatására jogosítja fel a jogosultat, felszámolási eljárás kezdeményezésére azonban nem. Nézete szerint az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés ideiglenes hatállyal rendezi a peres felek viszonyát, függő, átmeneti joghatást eredményez, anyagi jogerővel nem rendelkezik.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a felszámolási eljárás viszont egy bírósági aktussal visszafordíthatatlan folyamatként indítja meg az adós gazdálkodó szervezet megszüntetését, és „feltételezi, hogy csak olyan követelés képezhesse alapját, amely nem vitatott, tehát az adós által elismert, vagy már jogalapjában és összecszerúségében jogerősen elbírált. [...] Épp ezért az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzésre alapozottan felszámolási eljárás véleményünk szerint jogszerűen nem kezdeményezhető. Jelen esetben a kérelem benyújtásakor a végzés még alaki jogerővel sem rendelkezett, a kérelem benyújtását követő egy hónap múlva vált csak jogerőssé.” Az indítványozó szerint az ügyében döntést hozó bíróságok szembe helyezkedtek a jogalkotó szándékával és a formális logika szabályaival is akkor, amikor a felszámolási eljárás elrendelésével anyagi jogerőt tulajdonítottak az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzésnek, miközben a követelés jogalapja és

- összecszerősége még nem dőlt el. Az ítélet tábla tehát véleménye szerint „hibás következtetések alapján, és a jogot tévesen értelmezve, téves következtetésre jutva tartotta fenn hatályában” az elsőfokú bíróság végzését.
- [9] Az indítványozó a tulajdonhoz való joga sérelmének alátámasztásaként előadta, hogy az eljárási szabályok megsértésével és a „nem teljesen tisztességes eljárás” során született bírói döntések a felszámolási eljárás elrendelésével számára „még előre nem látható vagyronvesztést okoznak”. A felszámolási eljárás során – folytatta érvelését az indítványozó – megtörténik a gazdálkodó szervezet megszüntetése, korlátozzák annak cselekvési autonómiáját, működését, tulajdonjogából eredő részjogosítványait korlátozottan, vagy egyáltalán nem tudja gyakorolni, végső soron, mint vagyontárgy megszűnik, értékét elveszti, így visszafordíthatatlan károkat szenved, ezért sérül a tulajdonhoz való joga.
- [10] Ezt követően az indítványozó – általánosságban, nem saját ügyére vetítve – részletesen kifejtette az Alaptörvényben garantált tulajdonvédelem mibenlétét, kereteit, az ezt szolgáló intézmények kötelezettségeit és a jog érvényesítésének garanciáit, az állam erre vonatkozó kötelezettségeit, továbbá az ennek a jognak a megsértésére alapozott panaszok Alkotmánybíróság által történő elbírálásának a szempontjait. Az indítványozó fenti elemzésének konklúziójaként megállapította, hogy „lelz az alapjog nyilvánvalóan sérül abban az esetben, ha a tulajdon elvesztése közhatalmi tevékenység útján valósul meg, és a tulajdonsérelem közhatalmi tevékenység eredménye.” Az indítványozó végezetül utalt az Alkotmánybíróság egy 1994-ben hozott határozatára, mely szerint az alkotmányos tulajdonvédelem csak a már megszerzett tulajdonra terjed ki.
- [11] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében hivatkozott még az Alkotmánybíróság arra vonatkozó döntésére is, miszerint az anyagi és alaki jogerőt mindig pontosan meg kell határozni, ugyanakkor ezt szerinte a „bíróságok eljárásuk során teljesen figyelmen kívül hagyták, elvégezték a jogszabályhely szöveges értelmezését, a figyelmüket pedig elkerülte, hogy a tételes jogból levont következtetés nem áll összhangban a jog alkotmányos tartalmával, azaz a döntés nem ésszerű és nem tisztességes”. Az indítványozó beadványában utalt még arra is, hogy a felszámolás tényére tekintettel a perből a tulajdonosi érdekek teljesen kizárásra kerültek, ezért az indítványozó szinte „fegyvertelenné” vált az eljárásban.
- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról kell döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Debreceni Ítélet tábla végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [14] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [15] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az e) pont értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseire hivatkozni, hanem az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miatt és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ezeknek a feltételeknek csak részben tesz eleget, mert nem tartalmaz az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben indokolást, érdemben elbírálható érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott végzések miként sértik ezeket az Alaptörvényben biztosított jogokat. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot.
- [16] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyrészt azt kifogásolta, hogy a Debreceni Ítélet tábla végzése az adott tényállásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmezéséről nem adott számot, azt nem indokolta meg, illetve azokat a jogszabályi rendelkezésektől, a jogalkotói szándéktól valamint az indítványozó által helyesnek tartott értelmezéstől eltérően értelmezte, így az sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [18] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is emlékeztet arra a következetes gyakorlatára, miszerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki” {3090/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [27]}. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}.

- [19] A bírói döntés indokolásának hiányát az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatában már alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]), amiből az következik, hogy jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7]; 3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az indítványozó által előadott érvek alapján azonban az indokolási kötelezettség megsértése jelen ügy kapcsán nem merül fel, mivel a bíróság az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálta és a döntését alátámasztó érveiről, a jogszabályi rendelkezések értelmezéséről számot adott. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet az ítélet tábla döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, tehát az Alkotmánybíróság ezen indítvány-elem tekintetében nem talált olyan körülményt, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [20] Az indítványozó szerint másrészt az ítélet tábla végzése sérti a tulajdonhoz való jogát is, mert egy – megítélése szerint – „nem teljesen tisztességesen” lefolytatott eljárás eredménye, a felszámolási eljárás elrendelése számára előre nem látható vagyronvesztést okoz, illetve ezáltal korlátozás alá kerül cselekvési autonómiája, működése, és a tulajdonjogából eredő részjogosítványait korlátozottan vagy egyáltalán nem tudja gyakorolni.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének megsértésére vonatkozó érvelésével kapcsolatban hangsúlyozza, hogy „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyronvesztést szenvedett el. [...] Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze vagyronjogi perekben a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának” {3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság meglátása szerint a tulajdonhoz való jog megsértése nem vetődhet fel azon az alapon, hogy az indítványozó pervesztessége eredményeként a gazdálkodó szervezet felszámolását a bíróság elrendelte, és ennek következtében a felszámolás alá vont szervezet cselekvési autonómiája korlátozás alá került, így a tulajdonjogából eredő részjogosítványait korlátozottan vagy egyáltalán nem tudja gyakorolni, illetve a szervezet számára ez eshetőlegesen, előre nem látható mértékű vagyronvesztést okozhat. Mindezek a jogkövetkezmények a felszámolás jogintézményének lényegéből, a magánjogban részletesen szabályozott rendeltetéséből, logikájából okszerűen és a jogalanyok számára előre láthatóan, kiszámíthatóan következnek, illetve a vagyronvesztés lehetőségét is magukban hordozzák. Önmagában azonban az a tény, hogy a Debreceni Ítélet tábla nem osztotta az indítványozó álláspontját egy adott kérdés jogi megítélését illetően, nem veti fel az érdemi vizsgálat szükségességét a fenti – az indítványozó által megsérteni állított - alaptörvényi rendelkezés tekintetében.
- [23] Az Alkotmánybíróság fentiek fényében megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszja összességében valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasz nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az ítélet tábla döntésével szembeni kifogásait fogalmazza meg, kritika tárgyává téve a bíróság tényállás-megállapítását, jogértelmezését és jogalkalmazását, továbbá a támadott végzésben foglalt döntést magát és annak számára hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [24] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni vagy, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [25] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az általa kifogásolt bírósági végzések végrehajtása felfüggesztésének elrendelésére irányuló indítványát az alkotmányjogi panasz visszautasítása miatt nem vizsgálta.
- [26] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1219/2018.

EGYÉB DOKUMENTUMOK, KÖZLEMÉNYEK

HELYESBÍTÉS

Az Alkotmánybíróság Határozatai 2018. évi 27. számában közzétett, az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről és a bizottság elnökeinek személyéről szóló 2001/2018. (IX. 18.) AB Tü határozat 2. pontjának szövege helyesen: „2. E határozat 2018. szeptember 19-én lép hatályba, ezzel egyidejűleg az Alkotmánybíróság állandó bizottságainak összetételéről és a bizottság elnökeinek személyéről szóló 2001/2017. (IX. 13.) AB Tü. határozat hatályát veszti.”

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtárgyalója
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062-9273